C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-576/2024 Judecătoria Soroca sediul Central

1-24054069-03-21rji-103072024 Judecător: Lina Popescu

D E C I Z I E
În numele Legii

18 iulie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul Gheorghe Scutelnic

Judecătorii Viorel Pușcaș

Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc și recursul condamnatului Cebotari Iurii declarate împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul Cebotari Iurii împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La 20 mai 2024 în judecătoria Soroca sediul Central a fost înregistrată plângerea condamnatului Cebotari Iurii împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, solicitând constatarea condițiilor de detenție inumane și reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală.

Prin încheierea judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 a fost admisă parțial plângerea condamnatului Cebotari Iurii împotriva administrației

instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Cebotari Iurii a fost deținut în perioadele 29.11.2022-05.06.2023, 19.06.2023-03.07.2023 și 04.12.2023-18.12.2023 în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale o perioadă de 216 zile.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Cebotari Iurii cu 42 zile pentru perioada de 210 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea a două zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 6 zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, care nu a putut fi redusă, s-a dispus de a fi lăsată în continuare în termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 9 ani închisoare stabilite lui Cebotari Iurii prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni din 20.12.2022, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 10.04.2024, s-a redus cu 42 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr.11 Bălți, potrivit art. 473^4 alin. (3) Cod de procedură penală, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

A fost respinsă plîngerea condamnatului Cebotari Iurii Semion în partea solicitării constatării încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru perioada 25.03.2021-10.09.2021 de deținere în Penitenciarul nr. 11 Bălți ca fiind depusă tardiv.

Împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a plângerii condamnatului Cebotari Iurii în partea reducerii pedepsei pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți.

În motivarea recursului s-a invocat că, în partea reducerii pedepsei pentru perioada în care deținutul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți consideră că instanța de judecată eronat a constatat condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest sens s-a relevat că, prin prisma prevederilor art.473^4 CPP, instanța de judecată eronat a constatat condițiile de detenție contrare prevederilor art.3 din

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din motiv că prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți următorii factori sunt reuniți: 1) reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare.

Astfel, consideră că celulele în Penitenciarul nr. 11 Bălți corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr.22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați.

În raport cu cele invocate, făcând referire și la poziția adoptată de Curte în cauza *CEDO Mursic c. Croației*, recurentul consideră că deținutul Cebotari Iurii nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

S-a mai remarcat și faptul că, CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi şi alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilația, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat fiecărui deținut" prin prisma art.3 CEDO urmează a fi efectuată cumulativ cu alți factori, care contribuie la aprecierea detenției ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

La fel, s-a menționat și faptul că condamnatul Cebotari Iurii pe parcursul deținerii sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți nu a înaintat nici o plângere către administrația penitenciarului cu privire la neconformitatea condițiilor de detenție și nici nu a înaintat astfel de cereri (în ordine civilă) nici în instanțele naționale și nici internaționale pentru constatarea condițiilor precare în care se deține.

Concomitent, recurs împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 a depus și condamnatul Cebotari Iurii, prin care a solicitat casarea încheierii în partea respingerii plângerii, cu emiterea unei noi hotărâri de reducere a termenului de pedeapsă pentru perioada deținerii sale în stare de arest preventiv.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul

contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a respinge recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc și de condamnatul Cebotari Iurii ca fiind nefondate reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Cebotari Iurii a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni din 20.12.2022, modificată prin decizia Decizia Curții de Apel Bălți din 10.04.2024, în baza art. 217^1 alin. (4) lit. d), art. 84 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Cebotari Iurii în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Ab initio, Colegiul penal reține că soluția instanței de fond cu privire la constatarea tardivității plângerii depuse de condamnatul Cebotari Iurii în partea deținerii sale în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 25.03.2021-10.09.2021 este corectă. Or, conform art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai

sunt deținuți în astfel de condiții, **dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție**.

În sensul dat, instanța de recurs atestă că condamnatul Cebotari Iurii s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 25.03.2021-10.09.2021 în calitate de prevenit, ulterior fiind eliberat din detenție, iar la data de 29.11.2022 a fost plasat din nou în Penitenciarul nr. 11 Bălți în stare de arest preventiv.

În circumstanțele descrise supra, Colegiul constată că Cebotari Iurii a fost eliberat din detenție la 10.09.2021 și luat din nou sub strajă la 29.11.2022.

Prin plângerea depusă Cebotari Iurii solicită constatarea condițiilor de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv și pentru perioada 25.03.2021-10.09.2021.

Reținând acest fapt, instanța de recurs notează că normele modificate a art. 473 – art. 473^4 Cod de procedură penală au fost introduse în Codul de procedură penală prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare de la data de 01.01.2019.

Astfel, având în vedere că art. 473^2, art. 473^3 și art. 473^4 CPP au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constatată că termenul de înaintare a plângerii pentru Cebotari Iurii a început a curge din 05.11.2021, iar în sensul respectării prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, în situația eliberării lui Cebotari Iurii din locurile de detenție, data limită de adresare în instanța de judecată în cazul de față a expirat la 10.03.2022, pe când condamnatul a depus plângerea la data de 20.05.2024.

Prin urmare, Colegiul penal constată că Cebotari Iurii a depus plângerea cu omiterea termenului de 4 luni prevăzut la art. 473^2 alin. (5) CPP, ceea ce denotă că soluția primei instanțe în partea respingerii plângerii condamnatului ca fiind depusă peste termen este una justificată, întemeiată și legală.

În lumina celor expuse, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de condamnatul Cebotari Iurii ca fiind declarativ, ceea ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției adoptate de judecătorul de instrucție în această parte, or, depunerea tardivă a plângerii nu obligă instanța de judecată să examineze argumentele expuse în plângere.

Cu referire la recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, Colegiul penal reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție instanța națională va ține cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).*

Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

În acest sens, instanța de recurs reține că în cererea depusă s-a invocat deținerea în condiții de detenție precare, în celule supraaglomerate și nu sunt respectate patru metri patrați pentru un condamnat, mucegai pe pereți și pod, persistă în celule insecte dăunătoare, lumină slabă, tratament medical degradant.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare se invocă că, Cebotari Iurii s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, cu referire la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți s-a invocat că Cebotari Iurii a fost deținut în următoarele celule:

- în celula nr.35 în perioada de timp cuprinsă între 29.11.2022 şi 06.12.2022, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 13,86 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,46 m^2, fiind amplasat la intrare în partea stângă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamului: 1,15 x 0,96 m. Cifra deținuților a variat între 3 şi 6 persoane;

- în celula nr.58 în perioada de timp cuprinsă între 06.12.2022 şi 21.12.2022, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 55,83 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,57 m^2, fiind amplasat la intrare în partea stângă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunile geamurilor:1,04 x 1,15 m și 1,17 x 1,13 m. Cifra deținuților a variat între 14 şi 18 persoane;

- în celula nr. 49 în perioada de timp cuprinsă între 21.12.2022 şi 05.06.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 27,39 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,64 m^2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunile geamurilor: 1,18 x 1,15 m și 1,16 x 1,14 m. Cifra deținuților a variat între 10 şi 14 persoane;

- în celula nr. 59 în perioada de timp cuprinsă între 19.06.2023 şi 03.07.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 50,06 m^2, unde blocul sanitar constituie 2,82 m^2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamului: 1,08 x 1,20 m. Cifra deținuților a variat între 10 şi 11 persoane;

- în celula nr. 16 în perioada de timp cuprinsă între 04.12.2023 şi 18.12.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 21,28 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,66 m^2, fiind amplasat la intrare în partea stângă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamului: 1,01 x 0,94 m. Cifra deținuților a variat între 6 şi 8 persoane.

La fel, în raport s-a precizat că celulele corespund condițiilor de detenție, iluminarea în celule este asigurată natural prin intermediul geamurilor, precum şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea cărora e de 100W. Celulele sunt dotate cu prize la tensiunea 220W. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule care sînt utilate cu deschidere în două părţi şi oberliht, totodată, uşile celulelor sunt dotate cu vizor şi vizetă, care sînt folosite şi pentru aerisirea artificială a celulelor. Apa potabilă este asigurată în permanență. Celulele sînt conectate la sistemul centralizat de canalizare şi încălzire sezonieră. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 Bălţi persoana vizată a fost asigurată cu toate produsele de igienă: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuţă şi pastă de dinţi, care sînt repartizate condamnaţilor. Anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsecţie cu agenţi economici de profil, care prestează serviciile respective periodic şi la necesitate. Spălătoria este dotată cu o maşină de spălat pentru 27 kg de rufe, o maşină de spălat pentru 20 kg de rufe, o maşină de spălat pentru 18 kg de rufe şi o centrifugă pentru uscare a hainelor cu capacitatea de 100 kg. Pentru deținuți baia se petrece nu mai puţin de o dată pe săptămână, conform graficului stabilit. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălţi deținutului i-a fost acordată plimbare zilnică în aer liber, în conformitate cu prevederile art. 215 Cod de executare, cu o durată de cel puțin 1 oră pe zi, în locuri special amenajate, conform graficului de plimbări a deținuților.

Colegiul penal, efectuând calculul suprafeței din celulă ce-i revine unui condamnat în raport cu numărul persoanelor care s-au deținut în celulă, constată că spațiul personal revenit condamnatului Cebotari Iurii în Penitenciarul nr. 11 Bălți a variat între 1,8 m^2 până la 4,29 m^2, și doar o perioadă foarte scrută de timp (7 zile) a fost de 9,04 m^2, însă din suprafața respectivă urmează a fi exclusă suprafața ocupată de blocul sanitar, de mobilier, de paturi, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați. Or, potrivit Raportului anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Mai mult ca atât, Colegiul penal conchide că autoritatea pîrîtă nu a dat răspuns la învinuirea privind deținerea în celule populate cu diferite insecte, umiditate ridicată, prezența mucigaiului, insuficiența asistenței medicale, în raportul depus făcând referire la niște date generale, din conținutul cărora nu poate fi reținut un răspuns concret la problemele ridicate în plângere.

Astfel, reieșind din situația descrisă în raportul prezentat de instituția penitenciară, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în celule supraaglomerate, prezența insectelor în celule, umiditate ridicată și asistența medicală necalificată, față de condamnat nu au fost respectate pe perioada de detenție.

Colegiul penal remarcă că, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări” la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se

indică identificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări” s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți condamnatul Cebotari Iurii nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În acest context, instanța de recurs statuează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește că articolul 3 din Convenție obligă statul să se asigure ca orice persoană să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, care să n-o supună suferinței sau durerilor de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că, având în vedere cerințele practice ale închisorii, sănătatea și bunăstarea deținutului să fie asigurate în mod adecvat *(Kudla, citată mai sus, §§ 92-94)*. La evaluarea condițiilor de detenție este necesar să se ia în considerare efectele cumulative *(Dougoz v. Grecia, nr. 40907/98, § 46, CEDO 2001-II)*.

În nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, Curtea a menționat că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62)*.

Curtea indică că, statul este obligat în ciuda problemelor logistice și financiare să organizeze sistemul său penitenciar astfel, încât să asigure deținuților respectul pentru demnitatea lor umană *(Soukhovoï v. Russia, nr. 63955/00, § 31 27 martie 2008, și Benediktov v. Russia, nr. 106/02, § 37, din 10 mai 2007)*.

Astfel, instanța de recurs apreciază că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

La fel, instanța de recurs reține că deși de către instituția penitenciară au fost invocate un șir de argumente privind condițiile de detenție potrivit standardelor stabilite, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe.

În această parte instanța de fond a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe veridice, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de judecată s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect și pe declarațiile condamnatului.

În acest context, instanța de recurs nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, conduc la concluzia că alegațiile din cererea pendintă sunt justificate.

În susținerea celor expuse Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare

prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473[2] alin. (3) Cod de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Cebotari Iurii s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți o perioadă totală de 216 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce 42 zile pentru perioada de 210 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

De asemenea, în privința perioadei rămase de 6 zile, calculate în condițiile art. 473[4] alin. (4) Cod de procedură penală, care nu a putut fi redusă, instanța de fond corect a dispus de a fi lăsată în continuare în termenul de executare a pedepsei.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei de 9 ani închisoare stabilite lui Cebotari Iurii prin sentința judecătoriei Edineț sediul Dondușeni din 20.12.2022, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 10.04.2024, cu 42 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art.3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de către directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată pe caz, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce în opinia instanței de recurs nu poate servi drept temei pentru casarea sau modificarea soluției adoptate de către instanța ierarhic inferioară.

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursurile declarate de administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca și condamnatul Cebotari Iurii împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 ca fiind nefondate, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc și recursul condamnatului Cebotari Iurii declarate împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 13 iunie 2024 emise în privința lui Cebotari Iurii se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Gheorghe Scutelnic

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru